

Příprava a činnost dělostřelectva armády při odražení a rozdrčení úderného uskupení nepřítele a při přechodu do rozhodného útoku v obraně na široké frontě v horském zalesněném terénu

Podplukovník Josef Brož

Článek pojednává o přípravě a činnosti dělostřelectva při odražení a rozdrčení úderu nepřítele na přístupech k přednímu okraji obrany. Řeší přípravu dělostřelectva k rozdrčení útočného uskupení nepřítele v průběhu obranné operace. Všímá si činnosti dělostřelectva při přechodu do rozhodného útoku, který může být uskutečněn třemi způsoby. Uvádí výhody a nevýhody toho kterého způsobu pro vedení boje dělostřelectvem.

Vycházím z názorů plukovníka B. Křivského a podplukovníka Z. Hradeckého, kteří dospěli k závěru, že bude možné přejít do všeobecného útoku ve třech případech a to po úspěšně provedené protipřípravě nebo po úspěšně provedeném protiúderu při boji v hloubce obrany a konečně za situace oboustranné obrany.

Dosavadní závěry ze studia možností ZHN nám ukazují, že útočník při použití nových bojových prostředků má možnost přivodit značné ztráty na živé síle a bojové technice na rozhodujících směrech útoku, vytvořit si těmito zbraněmi mezery v obraně a těchto využít k proniknutí silnými tankovými jednotkami do hloubky obrany. Na druhé straně nutno vidět tu skutečnost, že ZHN dávají obránci možnost podstatného zvýšení pevnosti a aktivity obrany a dovolují způsobit útočníkovi rozhodující porážku v daleko kratší době než tomu mohlo být dříve.

Příprava dělostřelectva k rozdrčení nepřátelského úderného uskupení může být provedena buď

- úspěšným odražením a rozdrčením úderného uskupení nepřítele na přístupech k přednímu okraji nebo ve výchozím položení, za přímého dotyku s nepřítelem,

- nebo se uskutečňuje až v průběhu obranné operace za zvlášť ztížených podmínek.

Ve svém článku chci nastínit možnosti dělostřelectva při provádění obou případů a stanovit jejich výhody a nevýhody.

Příprava a činnost dělostřelectva při odražení a rozdrčení úderu nepřítele na přístupech k přednímu okraji obrany

Vážným činitelem zabezpečujícím úspěšné odražení a rozdrčení uskupení na přístupech k přednímu okraji za soudobých podmínek vedení operací, je též dělostřelectvo a jeho mohutná palebná síla. V údobí možného zahájení úderu (operace) bude naléhavé, aby byla veliteli a štáby dělostřelectva provedena některá opatření, která mají za cíl vytvořit úspěšné předpoklady pro vedení bojové činnosti dělostřelectvem.

Tato opatření mohou spočívat

- v dokonalé organizaci a přípravě systému paleb sladěných s manévrem,

- ve zvýšeném úsilí dělostřelectvého průzkumu, se zaměřením k odhalení všech příprav nepřítele k napadení, zvláště ZHN,

- ve změně bojové sestavy dělostřelectva (provedení protiatomového manévru),

- v organizaci operačního maskování.

Při organizaci obrany na široké frontě v horském a zalesněném terénu lze počítat, že armáda bude plnit úkoly s minimálním posílením dělostřelectva, v některých případech jen s organickými prostředky.

Ve stručnosti vytyčíme některé zvláštnosti použití dělostřelectva v obranné operaci na široké frontě v horském a zalesněném terénu. Valná část dělostřelectva bude zpravidla soustředěna na směrech předpokládaného úderu nepřítele. Varianty možného rozdělení a uskupení dělostřelectva nutno velitelem a štábem dělostřelectva důkladně rozebrat, neboť v průběhu obranné operace v horském a zalesněném terénu, nebude vždy rychle možné provést manévry pohybem v důsledku terénních podmínek.

Dělostřelecké skupiny armády se vytvářejí s některými odchylkami. Tak ADS se vytváří jen tehdy, když obranným pásmem prochází důležitý směr, na němž možno počítat s provedením hlavního úderu. Někdy se dělostřelecké brigády armádní dělostřelecké divise přidělí těm divizím 1. sledu, které přehrazují nejdůležitější směry v obranném pásmu armády k vytvoření silných DDS. Přes značný nedostatek je však nutné, vytvořit si dělostřeleckou zálohu. Vytvoření PTZ armády bude ovlivněno především celkovým charakterem terénu, ale popřípadě i posilovými prostředky. Jeví se vhodné mít vytvořeny dvě PTZ armády a to jednu o takovém složení, kterou možno s využitím vrtulníků přemístit na kterýkoli směr.

I přes velké terénní překážky nutno uskutečňovat provedení rozsáhlého manévru palbou i pohybem jak podél fronty, tak z hloubky. Vedení palby provádět na maximální vzdálenosti a doplňovat palbu nepřímou střelbou dělostřelectva palbou děl přímé střelby. V důsledku řídní sestavy vševojskových svazků, je nutno bojovou sestavu dělostřelectva umísťovat v rájonech obrany nebo mimo ně tak, aby byla zabezpečena palbou pěších zbraní. V důsledku nedostatku prostředků pro organizaci PT obrany nutno volit palebná postavení pro nepřímou střelbu v blízkosti komunikací na možných tankových směrech, s úkolem odrazit útok tanků přímou střelbou. Množství hluchých prostorů vynucuje vybudovat záložní systém palebných postavení s komunikacemi a s organizovaným spojením, aby z nich mohla být vedena palba. K oklamání nepřítele nutno připravit široký manévry kočujících děl (minometů, tanků). V důsledku rozlehlosti front je nejen ztíženo velení dělostřelectvu (centralisace dělostřelectva spojena se širokým manévrem pohybem), ale současně ztíženo zásobování dělostřeleckou municí a výzbrojí.

Účelné rozdělení dělostřelectva za soudobých podmínek dovolí však vytvořit na předpokládaném směru hlavního úderu nepřítele takovou hustotu hlavní. Dělostřelecké

skupiny (dělostřelecká záloha) mohou zabezpečit vojskům, s vhodným použitím zbraní hromadného ničení, podmínky pro úspěšné odrážení a rozdrčení mohutných nepřátelských uskupení.

Vzhledem k důležitosti jaká je kladena na ZHN ze strany imperialistů, vzrůstající úloha tanků a použití vzdušných výsadek, přináší nové zásady vedení operací. Za těchto podmínek z hlediska vedení obranné operace na široké frontě v horském a zalesněném terénu vyplývá:

- provést aktivní zásah na prostředky ZHN a svazky připravující se k průlomu, odrazit a zmařit tak úder nepřítele;
- zabránit hromadné zteči tanků nepřítele přehrazením širokých mezer po atomových úderech PT prostředky všech druhů;
- těžiště obrany přenést prostorově do šířky a hloubky;
- nepřítel bude usilovat o obchvat a obejít a obránce bude často nucen vést boj v obklíčení.

Systém dělostřelecké palby, který se uskutečňuje podle rozhodnutí velitele armády, musí být promyšlený a organizovaný v souladu s atomovými údery, s dovedným využitím terénu, ženíjních staveb a zářásů. Dělostřelecké prostředky umožňují v určeném prostoru na předpokládaném směru hlavního úderu soustředit manévrem maximum prostředků. I v horském a zalesněném terénu, účelné rozdělení a uskupení dělostřelectva, spojené s vhodným manévrem, musí zabezpečit provedení aktivního zásahu na svazky připravující se k průlomu a to provedením protipřípravy společně s ostatními druhy vojsk, zvláště letectva.

Prvořadým úkolem protipřípravy bude zničit (umlčet) prostředky atomového napadení všech druhů, dále prostředky nutné pro řízení a navádění. Kromě toho třeba vést palbu na tankové a obrněné svazky uskupení dělostřelectva, místa velení, letectvo na blízkých letištích a důležité objekty týlu. Jedině splněním těchto úkolů může být splněn cíl protipřípravy.

Varianty palby protipřípravy plánovat nejen na statické cíle zhuštěné sestavy vojsk, ale i údery na pohyblivé cíle, které budou provádět přesun vysokým tempem v kolonách.

Vycházíme z předpokladu, že nepřítel může provést úder v podstatě třemi na sobě nezávislými způsoby:

- zaujmout výchozí položení v dotyku s námi před předním okrajem obrany,
- rozvinout hlavní síly v hloubce a provést útok z chodu,

- nebo zjistit tu skutečnost, že těžiště naší obrany je na druhém pásmu obrany a prolomí hlavní pásmo jen omezenými silami a hlavní síly a prostředky rozvine až pro boj o druhé pásmo.

Tím docházíme k tomu, že na každém směru předpokládaného úderu bude nutno plánovat po 2—3 variantách protipřípravy.

V obraně na široké frontě v horském a zalesněném terénu, nižší počty děl a obtížnost širokého manévru dávají možnost uskutečnit protipřípravu na omezeném úseku fronty a zpravidla jen na jednom směru. V takovém případě podle mého názoru jeví se nutně, aby byla připravena protipříprava na další (sousední) úsek tak, aby byla zasažena většina svazků (podle kapacity směru) a znemožněn tak nepříteli úder na vlastní obranu. Prodloužení, po případě opakování protipřípravy na sousední úsek je vážnou podmínkou získání zpráv o úspěšně provedeném prvním úderu protipřípravy. To ovšem má tu nevýhodu, že je dvojnásobná spotřeba atomové a dělostřelecké munice a větší zranitelnost dělostřeleckých prostředků při účasti v protipřípravě při delším setrvání v palebných postaveních. Proto souběžně s provedením protipřípravy musí probíhat důsledné PL přikrytí vojsk. Jeví se současně nevýhodné přibírat k protipřípravě dělostřelectvo z hloubky (viz příloha 1).

Jedním z vážných opatření, které může mít vliv na provedení úspěchu protipřípravy je včas organizovaný, důsledně prováděný dělostřelecký průzkum a organizace manévru dělostřelectva. Aby mohla být protipříprava úspěšně provedena, je nutně, aby dělostřelecký průzkum:

- včas odkryl přípravy nepřítele k útoku s hlavním důrazem na odhalení jeho ZHN, dělostřelectva, skladů atomové munice,
- zjistil a upřesnil hlavní uskupení nepřítele,
- prováděl pozorování a opravování palby, hlavně na zjištění ZHN.

Dobře organizovaný dělostřelecký průzkum a promyšlený manévr dělostřelectva předstihující časově nepřítele, s účinně provedeným úderem, je schopen změnit poměr sil ve prospěch obránce a tím skutečně zasáhnout při rozbití útočného uskupení.

I když podle palebných možností v protipřípravě při organizaci obrany na široké frontě nelze zasáhnout současně všechny nebo většinu svazků prvního sledu na daném směru, možno však při postupně provedené protipřípravě rozvrátit útok nepřítele. Postupný úder může být podle mého názoru proveden, neboť nelze očekávat, že všechny svazky nepřítele přesunou se přesně na čáru rozvinutí, nebo i může záměrně dojít ke zdr-

žení na čáře rozvinutí k upřesnění vydávaných úkolů. V takovémto případě podle zpráv průzkumu možno provést protipřípravu na sousední svazky a potom úderem tankového svazku před přední kraj rozvrátit útočné uskupení nepřítele před předním okrajem vlastní obrany. Proto podle mého názoru, tak jako je pravidlem plánování a organizace protipřípravy, musí se stát v souvislosti s tím pravidlem plánování a organizace úderu před přední kraj k dovršení rozvrácení úderného uskupení nepřítele a vytvoření tak příznivých podmínek k přechodu do rozhodného útoku a v případě operace v počátečním období války, přenesení operace na území protivníka.



Příprava dělostřelectva k rozdrčení útočného uskupení nepřítele v průběhu obranné operace

Příprava dělostřelectva k splnění tohoto úkolu v průběhu obranné operace se uskutečňuje za zvlášť složitých podmínek. Po stránce dělostřelecké je proto nutné systém palby především organizovat tak, aby byly přehrazeny mezery po atomových úderech, aby byly způsobeny maximální ztráty jeho bojové technice a současně soustředěny potřebné prostředky na živou sílu a zabráněno tak nepříteli v rozvinutí úspěchu.

Velitel dělostřelectva armády je povinen:

- organizovat a vést nepřetržitý dělostřelecký průzkum zvláště ZHN, dělostřelectva, tankových uskupení a záloh, nepřítele,
- uskutečňovat k vytvoření potřebné hustoty palby dělostřelectva na ohroženém směru manévr dělostřelectva z méně ohrožených úseků, jak podél fronty, tak z hloubky.

Odražení útoku nepřítele, jehož základem budou tanky podporované značnou silou letectva, ZHN a vysazením vzdušných výsadků, je nutno uskutečnit hromadným použitím dělostřelectva, především PT prostředků, ostatního dělostřelectva ze zakrytých palebných postavení, PL dělostřelectva, za současného použití ZHN a ostatních druhů vojsk. Při organizaci obrany na široké frontě bude zvlášť charakteristické, že na ohroženém směru bude zesilována vysunutím PT prostředků manévrem z méně ohrožených úseků. Úspěšné odražení útočného uskupení je podmíněno včasným odhalením zámyslu nepřítele a přijetím nutných opatření.

Význam manévru dělostřelectva při odražení silného útočného uskupení vzrůstá, neboť bez jeho včasného provedení nelze dosáhnout potřebných hustot dělostřelectva. Manévr se uskutečňuje v souladu s rozhodnutím vševojskového velitele. Manévr musí být jednoduchý, proveden včas, rychle, skrytě a s překvapením pro nepřítele. Musí být připraven, předvídán a plánován. V takovém případě možno pak uvažovat při uskutečňování poměru 1:2 až 1:3 u PT prostředků k tankům nepřítele (tj. že jeden pt prostředek, než je sám vyřazen, zničí dva až tři tanky nepřítele). Při neplánovaném a nepřipraveném manévru nutno počítat s poměrem sil 1:1. Současně velitel dělostřelectva armády musí vzít v úvahu tu skutečnost, aby při zasazení PTZ armády navrhl vytvořit novou PTZ. Proto se jeví vhodné mít u armády část takových prostředků, které po zasazení mohou být po určité krátké době znovu přivedeny k bojeschopnosti. Těmto podmínkám vyhovují protitankové řízené střely (viz článek ve VM č. 6/59). K hromadění a soustředění palby k zabezpečení odražení a rozbití útočného uskupení: nepřítele, nutno provádět i manévr dělostřelectvem nepřímé střelby.

Jelikož otázkám použití vzdušných výsadků je v armádách imperialistických států věnována velká pozornost, lze očekávat jejich vysazení i v horském a zalesněném terénu. Podle zpráv zahraničního tisku, jako vzdušný výsadek může být použito nejen výsadkových vojsk, ale i vycvičené jednotky pěších divisí. Pro přepravu taktických výsadků jsou využívány vrtulníky. Právě při organizaci obrany na široké frontě v horském a zalesněném terénu možno předpokládat, že přelet fronty bude proveden tak, aby výsadek využil zalesněného terénu, vyhnul se prostorům, kde jsou soustředěny prostředky PVO a bez ztrát dosáhl obsazení nařazeného objektu. Současně lze předpokládat, že taktický vzdušný výsadek může být zesílen dělostřelectvem (vzd americké armády má dokonce 4 odpalovací zařízení HONEST JOHN a lehké tanky). Taktické vzdušné výsadky jsou nepřítelem používány v útočném boji zpravidla na směr hlavního úderu s úkolem:

- dobýt a udržet důležité objekty taktického významu v hloubce obrany (mosty, komunikační uzly, přepraviště, soutěsky), bránit je do příchodu vlastních vojsk;
- zabránit příchodu záloh protivníka z hloubky;
- znemožnit uzavření mezer v obraně protivníka způsobených atomovými údery;

- ničit atomové prostředky všech druhů;
- spolupůsobit při obklíčování a ničení protivníka.

Z tohoto krátkého nástinu vyplývá, že vzdušný výsadek nepřítele musí být ničen dělostřelectvem a letectvem již na odleto- vých letištích, v době jeho přepravy vzduchem, při vysazování, kdy je nejzranitelnější, a konečně podaří-li se nepřátelskému vzdušnému výsadku provést úspěšné vysazení, nutno přikročit k jeho ničení při vedení jeho bojové činnosti na zemi. Ničení vzdušného výsadku účastní se organické dělostřelectvo jednotky (útvary), které bylo určeno k likvidaci výsadku a kromě toho nutno vyčlenit část PT dělostřelectva a dělostřelectvo pro nepřímou střelbu (zpravidla z DZ a PTZ armády nebo i ADS).

Odražení útočného uskupení nepřítele se děje za složité situace, za převahy nepřátelských sil, zvláště tanků, hromadných náletů letectva a atomového napadení. Podaří-li se veliteli armády zastavit nepřítele po jeho počátečním úspěchu v hloubce vlastní obrany, nutno připravit, jsou-li k tomu odpovídající podmínky, protiúder.

Na základě zámyslu velitele armády, je velitel dělostřelectva povinen uskutečnit přípravu dělostřelectva k provedení protiúderu a současně soustřeďovat prostředky pro zabezpečení úderného uskupení armády k přechodu do rozhodného útoku.

Použití dělostřelectva při provedení protiúderu v obranné operaci v horském a zalesněném terénu s cílem vytvořit ve své konečné fázi podmínky k přechodu do rozhodného útoku, jeví se z hlediska dělostřelectva volit hlavní úder na nejslabším místě operačního učenění nepřítele s následujícím vyvedením do boku a týlu hlavních sil a rázným rozvíjením do hloubky vytvořit předpoklady k zasazení úderného uskupení. Aby štáb dělostřelectva armády mohl odpovědně přistoupit k přípravě a plánování činnosti dělostřelectva, je třeba:

- znát možné varianty protiúderu a vševojskové svazky, které se účastní protiúderu;
- počet a ráz atomových úderů vydělených ve prospěch protiúderu;
- úkoly dělostřelectva frontu ve prospěch protiúderu armády;
- účast ostatních druhů vojsk, které mohou doplnit palebný systém dělostřelectva.

Pro podporu protiúderu je třeba provést manévr a přeskupení dělostřelectva co nejjednodušším způsobem, ovšem vytvořit výhodný poměr a podmínky pro posílení svazků protiúderného uskupení a pro provedení

drtvivých hromadných paleb na uskupení nepřitele. K provedení dělostřelecké přípravy (přepadu) ve prospěch protiúderu uskupení nutno přibrat v největší míře armádní dělostřelecké prostředky, dělostřelectvo svazků v dotyku na úseku protiúderu, dělostřelectvo přivedené manévrem a konečně dělostřelectvo svazků provádějící protiúder. Dělostřelecká příprava protiúderu (přepad) na úseku protiúderu a jeho bocích bude zpravidla provedena na nepříteli v ženijně málo vybudovaném terénu, na ZHN a zálohy v hloubce směřující do prostoru vlnu. Úspěšné provedení protiúderu do značné míry závisí na vhodném provedení atomových úderů, na umlčení nepříteli, především jeho prostředků ZHN, dělostřelectva a záloh. Použití ZHN při protiúderu v obraně na široké frontě v horském a zalesněném terénu, jeví se výhodnější provést na zálohy (druhé sledy), a to nejen ve směru protiúderu, ale i na bocích, které mohou zasáhnout na směr protiúderu. To značně zvyšuje požadavky na dělostřelecký průzkum. To zase umožní rychlý postup protiúderu uskupení a dosažení obklíčení a zabezpečení výhodné čáry pro přechod do rozhodného útoku. Při provedení protiúderu v noci ve snaze dosáhnout překvapení, může vést i k tomu zahájit protiúder i bez dělostřelecké přípravy (přepadu), ovšem dělostřelectvo musí být kdykoli připraveno zahájit palbu. Hloubka dělostřelecké přípravy (přepadu) v horském a zalesněném terénu bude zpravidla mělčí (vzhledem k těžkosti postupu). Přímá střelba bude kostrou palby a současně lze předpokládat, že úsek dělostřelecké přípravy může být rozdělen, neboť horský terén neumožňuje vždy svazkům útočit v těsném dotyku. V dělostřelecké podpoře jeví se výhodné mít zabezpečeny oba boky protiúderu uskupení a proto vytvořit dvě PTZ armády. Jednotky prvního sledu je třeba posílit větším počtem doprovodného dělostřelectva než obvykle, aby byla zajištěna větší pevnost a odolnost prvních sledů.

Zvláštní pozornost musí být věnována organizaci pořádkové služby, aby za složité pozemní a vzdušné situace byly dělostřelecké útvary přivedeny do úseku protiúderu. V případě provedení protiúderu v noci musí být dělostřelectvem učiněna tato opatření:

- připraveno osvětlení určitých prostorů (cílů) v průběhu protiúderu,
- ujasněn způsob vytyčování světelných orientačních bodů a rozhraní mezi svazky,
- vyčleněny určité dělostřelecké prostředky nutné k osvětlení, upřesněna jejich palebná postavení a způsob přemístění,

- stanovena doba začátku osvětlení (zpravidla podle dosažených čar v terénu),
- opatření k boji s osvětlovacími a infra-prostředky nepříteli.

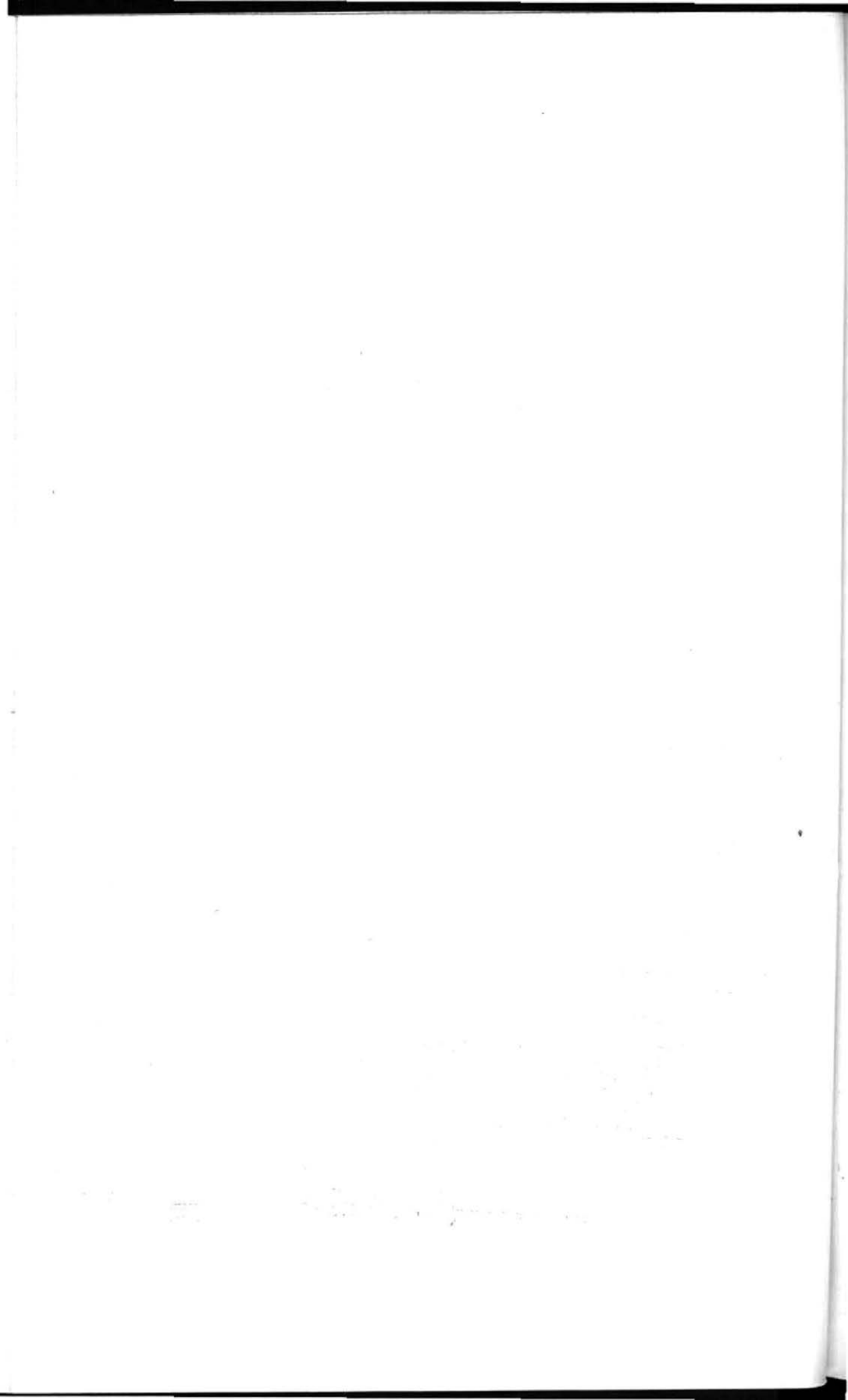
K úspěšné činnosti dělostřelectva k rozdrčení útočného uskupení nepříteli v průběhu obranné operace je třeba v plné míře využívat drtvivých paleb na uskupení nepříteli, manévru PT prostředků, aby palbou z místa s využitím zátarasů všech druhů zpomalily a v konečné fázi zastavily postup nepřátelských tanků a získaly tak čas k přípravě rozhodného protiúderu. Po úspěšném provedení protiúderu, kdy se podaří obklíčit útočné uskupení nepříteli, nutno přistoupit k jeho ničení. K likvidaci obklíčeného nepříteli je třeba bez prodlení a účelně použít atomových úderů a ostatního dělostřelectva působícího na vnitřní frontě obklíčení.

Činnost dělostřelectva při přechodu do rozhodného útoku

Jak již bylo v úvodu řečeno, přechod vojsk armády do rozhodného útoku může být uskutečněn podle třech variant (způsobů).

V první variantě (po protipřípravě) lze využít účinku úspěšně provedené protipřípravy k zabezpečení přechodu vojsk armády do všeobecného útoku. V některých případech může být využito protipřípravy k provedení úderu před přední kraj obrany. Zpravidla hlavním cílem úderu bude ovládnout prostory palebných postavení dělostřelectva, rozrušit systém vedení, pro případ ovládnout výhodnou čáru pro zasazení úderného uskupení. Hlavní výhodou tohoto způsobu je, že k přechodu do všeobecného útoku lze využít maximum dělostřeleckých prostředků, které nebyly ještě vyčerpány obranným bojem.

Při této příležitosti bych chtěl rovněž zdůraznit, že operace počátečního období války ve svém začátku může mít charakter obranné operace na široké frontě. Činnost dělostřelectva a letectva bude zaměřena k odražení a zmaření překvapivých úderů nepříteli. Bude to hlavně činnost raketového, těžkého reaktivního a dalekonosného hlavnového dělostřelectva a letectva při provedení odvetného úderu. Bude-li odvetný úder proveden v co nejkratší době po zahájení nepřátelství a bude-li zabezpečena jeho efektivnost, tj. dosáhne-li stanovených cílů palbou dělostřelectva a údery letectva, bude udržena iniciativa, pak rychlé vytvoření úderného uskupení a jeho zasazení zabezpečí rozbití sil nepříteli, ale hlavně, přenesení války na území nepříteli.



Charakteristické zvláštnosti dělostřelectva při jeho organizaci a přípravě k přechodu do rozhodného útoku při druhé variantě (po provedení protiúderu):

- soustředění a příprava dělostřelectva bude probíhat v průběhu vedení obranné operace (zpravidla souběžně s přípravou a provedením protiúderu),
- na organizaci a přípravu bude omezená doba,
- v průběhu činnosti dělostřelectva při přechodu do rozhodného útoku, dělostřelectvo bude plnit současně jiné vážné úkoly jako na příklad ničení obklíčeného nepřítele, odrážení úderu záloh nepřítele o osvobození obklíčeného protivníka apod.

Dělostřelectvo armády vzhledem na složitou situaci, ve které zabezpečovalo zastavení útočného uskupení nepřítele, a po provedeném protiúderu nebude mít dostatek sil k podpoře přechodu do rozhodného útoku. Bude proto nutný zásah velitele frontu, který buď přidělí armádě část dělostřelectva (zpravidla bude přiděleno se vševojskovými svazky), nebo provede dělostřelecké zabezpečení prostředky frontu (včetně atomových úderů), za využití částí dělostřelectva armády.

Způsob zasazení úderného uskupení bude podmíněn úspěšným provedením protiúderu, ale současně situací nepřítele, zvláště operačních záloh. Lze předpokládat, že zasazení úderného uskupení může být provedeno formou střetného sražení s přísunujícími operačními zálohami, nebo může mít charakter průlomu spěšně zaujaté obrany nepřítele z chodu, když se svazkům protiúderného uskupení armády podaří ovládnout a zabezpečit výhodnou čáru k rozvinutí a nepříteli tak zabránit v manévru na jiný směr.

Dělostřelectvo armády bude plnit v této době současně dva hlavní úkoly. Zabezpečovat větší částí sil úder k rozvíjení úspěchu a menší částí sil ničit obklíčeného nepřítele. Nutno si uvědomit, že příprava dělostřelectva bude provedena ve zkrácené lhůtě. Vzhledem k nedostatku času a složité situaci nebude vždy možné přisunout dělostřeleckou municí v plném rozsahu. Proto bude velmi důležitý manévra střelivem mezi svazky, aby tak bylo zabezpečeno zasazení úderného uskupení. Nutno rovněž vysunout PTZ armády. Jednou zabezpečit čáru zasazení úderného uskupení a druhou mít připravenou k zabránění probití nepřítele z obklíčení (proto je zapotřebí mít organizovány dvě PTZ armády).

Velitel dělostřelectva armády na základě řešení velitele armády a složité pozemní a vzdušné situace, zpravidla již v průběhu vedení protiúderu je povinen organisovat vzdušný i pozemní děl. průzkum, zvláště na předpokládané čáře rozvinutí a v okolí. Připravit letecké snímky nejdůležitějších prostorů, kde se očekává střetnutí. Vytvořit uskupení dělostřelectva bez velkého přeskupení. K zasazení úderného uskupení připravit dělostřelecký přepad (přípravu) a zabezpečit tak vyrazení úderného uskupení. Vést boj se ZHN, dělostřelectvem a přicházejícími zálohami, učinit nutná opatření k odrážení nepřátelských tanků do boku a tylu úderného uskupení. Nedovolit nepříteli vyjít z obklíčení nebo odvoz vzduchem, po případě nedovolit jeho zásobování vzduchem. Organisovat velení dělostřelectvu.

V tomto období nabývá na významu zvláště boj s přicházejícími zálohami. K úspěšnému splnění úkolu je nezbytně nutné hromadné použití atomových úderů dělostřelectva, letectva a konečně i vhodné použití vzdušných výsadek.

Neméně důležitým úkolem v této složité situaci je velení dělostřelectvu. Velitel dělostřelectva armády se svým štábem odpovídá za velení všemu dělostřelectvu, a to jak na obklíčovací frontě, tak na čáře zasazení úderného uskupení. V této fázi operace zvláště zřetelně vystupuje osobní styk, předávání úkolů důstojníky štábu dělostřelectva armády, využitím všech pojetek, zvláště vrtulníků. Nutno však se vyvarovat povolávat dělostřelecké velitele k převzetí úkolu do štábu dělostřelectva armády. Štábu dělostřelectva armády přísluší odpovědná úloha, zabezpečit pevně a nepřetržitě velení dělostřelectvu, které umožní jeho rychlý a hromadný zásah na rozhodujícím směru. S touto otázkou je v této fázi úzce spojena otázka organizace pořádkové služby.

Konečně při třetí variantě (při přechodu z oboustranné obrany) ze strany dělostřelectva je zapotřebí:

- odhalit nepřátelskou bojovou sestavu včetně prostředků atomového napadení a vhodný moment k provedení všeobecného útoku,
- uskupit dělostřelectvo v obranné operaci na široké frontě tak, aby bylo skrytou sestavou pro provedení přechodu do rozhodného útoku,
- při přechodu do všeobecného útoku celou operační sestavou, bude nutné posilovat svazky na jednotlivých směrech prostředky k provedení atomových úderů,
- využít vhodně manévru palbou, zvláště raketového, těžkého reaktivního a dale-

konosného hlavnového dělostřelectva k provedení dělostřelecké přípravy (přepadu) na jednotlivých směrech.

Vhodné uskupení a rozmístění dělostřelectva je základním předpokladem úspěšného přechodu armády do všeobecného útoku. V soudobých podmínkách při kvalitativních změnách dělostřelectva, nabývá významu u dělostřelectva manévr palbou. Raketové, těžké reaktivní a dalekonosné hlavnové dělostřelectvo, v případě že je armádě přiděleno, může v obraně na široké frontě při vhodném rozmístění, provádět manévr palbou dovnitř nebo před pásmo sousedních vševojskových svazků. Tato okolnost umožňuje soustředit v kterékoliv situaci a době mohutnou palbu dělostřelectva. Z tohoto důvodu lze předpokládat při přechodu do rozhodného útoku celou operační sestavou, že dělostřelecká příprava (přepad) a tím vyřazení na jednotlivých směrech bude pravděpodobně postupné. I když armáda v obraně na široké frontě bude mít k dispozici méně posilových dělostřeleckých prostředků a atomových úderů, lze předpokládat, že protivník se bude rovněž bránit omezenými silami a prostředky. Nenadálým a překvapivým provedením dělostřeleckého přepadu (přípravy) na hlavní uskupení nepřátelského dělostřelectva, VS, druhé zálohy a použití raketového, těžkého reaktivního a dalekonosného dělostřelectva, maximum dělostřeleckých prostředků působících na jednotlivých směrech, je zárukou úspěchu.

Zahájení útoku celou operační sestavou vynucuje si samostatného plánování na stupni dělostřelectva svazku. Jen na těch směrech, kde budou útočit v těsném styku nejméně dva svazky, nutno štábem dělostře-

lectva armády stanovit délku a strukturu dělostřelecké přípravy (přepadu) a prostředky armády, které budou působit ve prospěch svazku. V každém případě musí velitel armády stanovit počet atomových úderů ve prospěch svazků na jednotlivých směrech, po případě úderu tříštvotrhavým střelivem ostatních armádních prostředků. Zahájení, po případě ukončení dělostřelecké přípravy (přepadu) nemusí být na jednotlivých směrech vázáno stejnou dobou. Nutno však zdůraznit, že přechod do všeobecného útoku celou operační sestavou vyžaduje větší počet atomových úderů, větší počet dělostřelectva schopného vést boj se ZHN, dělostřelectvem a protiradiotechnickými prostředky nepřítele, neboť nutno umlčovat i ty prostředky, které mohou působit z mezer mezi jednotlivými směry.

Velení a řízení palby na stupni armády bude decentralisováno. Velitel armády bude moci ovlivnit boj svazků na směrech zpravidla jen prostředky ASDS. Manévr palbou těchto prostředků je „duší“ úspěchu.

V dalším průběhu operace lze počítat s protiztečemi a protiúderem. Proto nutno neustále sledovat činnost záloh a druhých sledů nepřítele a napadat je palbou dělostřelectva a letectva již v prostorech soustředění. Jeví se vhodné posílit svazky na jednotlivých směrech PT prostředky, nebo mít na každém směru PTZ armády. Podle mého názoru, i když bude mít armáda minimum posilových dělostřeleckých prostředků, je zapotřebí vytvořit si dělostřeleckou zálohu armády. Touto zálohou po případě ovlivnit průběh boje na jednotlivých směrech při možném narůstání odporu nepřítele.



Závěrem lze tedy z předešlých zásad vyvodit, že po stránce dělostřelecké jeví se výhodnější přechod do všeobecného útoku podle dále uvedeného pořadí:

- po úspěšně a s překvapením provedené protipřípravě;
- za situace oboustranné obrany;
- po úspěšně provedeném protiúderu.

I v obranné operaci na široké frontě v horském a zalesněném terénu, po úspěšně organizované protipřípravě s dostatečným zdrojem zpráv lze připravit podmínky k přechodu do rozhodného útoku. Ovšem mnou navrhovaná varianta protipřípravy má také své nevýhody, jako:

- při postupné (opakované) protipřípravě odhalíme důkladně vlastní bojovou sestavu dělostřelectva a tím dáváme možnost jeho vyřazení,
- větší spotřeba dělostřelecké a atomové munice.

Hlavní výhodou však je, že k přechodu do útoku lze využít maximum dělostřeleckých prostředků, které prakticky nebyly vyčerpány obranným bojem.

Při přechodu armády do všeobecného útoku z oboustranné obrany, lze při vhodném momentu provedení útoku a vhodně organisovaném manévru palbou, zvláště dělostřeleckých prostředků včleněných do ASDS, umožnit úspěch. Rovněž jako při první variantě, možno využít k přechodu do útoku maximum dělostřeleckých prostředků. Konečně poslední varianta (po provedeném protiúderu) má snad tu výhodu, že zalesněný terén, včasná příprava komunikací zajistí provést protiúder s překvapením, což umožní do značné míry přerůst ve všeobecný útok. Hlavní nevýhody tohoto řešení:

- příprava přechodu k rozhodnému útoku bude vyžadovat jak nových vševojskových svazků, tak útvarů dělostřelectva, neboť armáda organickými silami nebude s to již přejít do útoku;
- vytváření a soustřeďování úderného uskupení bude probíhat za složité situace, tím i provedení úkolu materiálně technického zabezpečení bude obtížné;
- taktické vzdušné výsadky, záškodníci mohou svým vysazením provést desorganisaci přesunu vševojskových svazků a dělostřelectva a tím zhroucení zasazení úderného uskupení.

* * *

Jsem si vědom, že dané problémy nejsou plně rozebrány do hloubky, neboť jsou zdůrazněny jen hlavní myšlenky. Každý problém sám o sobě vyžaduje samostatného

rozpracování. Je to však problematika nová, řešící jeden z hlavních úkolů rozkazu s. ministra národní obrany pro tento výcvikový rok.

В статье рассматривается подготовка и действия артиллерии во время отражения и разгрома удара противника на подступах к переднему краю обороны. Далее решается подготовка артиллерии для разгрома наступательной группировки противника в ходе оборонительной операции. Автор обращает внимание на действия артиллерии во время перехода в решительное наступление, которое можно осуществить тремя способами. Он приводит достоинства и недостатки каждого способа в отдельности для ведения боя артиллерией.
